

Sygn. akt VIII U 1081/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Małgorzata Sasiadek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2023 roku w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z odwołania B. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania B. I.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 27 września 2022 roku **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej B. I. prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Małgorzata Sasiadek

Sygn. akt VIII U 1081/22

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z 27 września 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującej B. I. prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych argumentując, że odwołująca nie udowodniła wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji i w toku procesu odwołująca domagała się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych i następnie jej uwzględnienia przy wyliczaniu wysokości przyznanej emerytury. Podniosła, że zgodnie z przedłożonymi przez nią świadectwami i zaświadczeniami oraz zeznaniami świadków, o przesłuchanie których wносиła, wykonywała pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Szpitalu Miejskim Nr (...) w G. od 1 września 1982r. do 31 grudnia 2008r. Tym samym, w ocenie odwołującej, spełnia ona warunki do przyznania jej prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołująca B. I., urodzona (...) od 1 czerwca 2022r. jest uprawniona do emerytury na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2022r. poz. 504 ze zm.).

Odwołująca 60 lat ukończyła (...)

Decyzją z 17 sierpnia 2022r. pozwany organ rentowy przyznał odwołującej prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Pozwany przy wyliczaniu wysokości tego świadczenia nie uwzględnił rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 1340 ze zm.).

W dniu 6 września 2022r. odwołująca wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przeliczenie jej emerytury z uwzględnieniem rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych i podjęcie jej wypłaty.

Decyzją z 27 września 2022r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującej oraz podjął wypłatę świadczenia od 1 września 2022r., tj. od miesiąca, w którym złożyła wniosek.

Zaskarżoną decyzją z 27 września 2022r., organ rentowy odmówił odwołującej prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd ustalił, że pozwany nie zaliczył odwołującej do pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia. W szczególności nie zaliczył odwołującej do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Szpitalu Miejskim Nr (...) w G. od 1 września 1982r. do 31 grudnia 2008r. na stanowisku: technika i starszego technika elektroradiologii w Pracowni (...) ze względu na rozbieżności pomiędzy nazwą stanowiska wskazaną w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a stanowiskiem wskazanym w wykazie takich prac.

Na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych w trakcie zatrudnienia w Szpitalu Miejskim Nr (...) w G. odwołująca, już w toku procesu, przedłożyła świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 21 listopada 2022r., w treści którego wskazano, iż była zatrudniona u tego pracodawcy w okresie od 1 września 1982r. do 31 sierpnia 2022r., w tym w okresach:

1 września 1982r. – 31 stycznia 1987r.

1 listopada 1994r. – 31 stycznia 1995r.

1 stycznia 1997r. – 1 lipca 2014r.

stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace w szczególnych warunkach wymienione w Dziale XIV poz. 4 Wykazu A, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, tj. prace narażające na działanie promieniowania jonizującego.

W postępowaniu przed Sądem odwołująca domagała się uznania z pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia właśnie w Szpitalu Miejskim Nr (...) w G. od 1 września 1982r. do 31 grudnia 2008r. na stanowisku: technika i starszego technika elektroradiologii w Pracowni (...).

W okresie pracy w Szpitalu Miejskim Nr (...) w G. odwołująca, z wyłączeniem okresu pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy od 1 lutego 1987r. do 31 października 1994r. i od 1 lutego 1995r. do 31 grudnia 1996r., wykonywała

przez cały okres zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy taką samą pracą polegającą głównie na diagnostyce rentgenowskiej. Odwołująca stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała pracę przy aparacie rentgenowskim, a do jej zadań należało wykonywanie prześwietleń tym aparatem. Odpowiadała również za obsługę i wykonywanie prześwietleń w technice tomografii komputerowej.

Odwołująca wykonywała zdjęcia w pracowni, a także na oddziałach, przy łóżkach pacjentów i na salach operacyjnych. Był też czas, kiedy prześwietlenia wykonywano pod tzw. skopią. Był to rodzaj prześwietlenia wykonywanego na bieżąco bez utrwalania w trybie ciągłym. Podczas pracy przy aparacie rtg stosowano parawany i ściany ołowiowe, a nadto wymagane było noszenie fartuchów ochronnych. W ciemni technicy rtg pracowali w maskach oraz okularach. Praca technika rtg wiązała się stale z narażeniem na promieniowanie jonizujące oraz opary chemiczne. Do roku 2014, w związku z pracą w warunkach szczególnych odwołująca, podobnie jak inni technicy rtg pracowała po 5 godzin na dobę, natomiast od roku 2014 po 7,5 godziny. Badania okresowe techników rtg były wykonywane pod kątem stanowiska narażonego na jonizację. Razem z odwołującą w spornych okresach w Szpitalu Miejskim Nr (...) w G. pracowały: I. D. i J. O..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych odwołującej ze Szpitala Miejskiego Nr (...) w G., zeznań świadków: I. D. i J. O. oraz przesłuchania odwołującej (e-protokół z dnia 17 stycznia 2023 roku).

Zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy. W szczególności Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków i twierdzeniom odwołującej, gdyż są one spójne, wiarygodne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, nadto znajdują potwierdzenie w dokumentach potwierdzających zatrudnienie odwołującej – w aktach osobowych odwołującej ze Szpitala Miejskiego Nr (...) w G..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21, ust. 1 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2022r., poz. 1340 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Bezspornie odwołująca jest uprawniona do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2022r. poz. 504 ze zm.), jednocześnie nie występowała o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych i nie spełniła warunków do tego świadczenia, bowiem większość okresów pracy w warunkach szczególnych wykazała po roku 1998.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła uprawnień odwołującej do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Treść art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Zatem przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 17 grudnia 2015r. sygn. akt III AUa 717/15 (LEX nr 1964970) celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zauważyć także trzeba, iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 u.e.r.f.u.s. kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez odwołującą na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem pozwany organ rentowy w zaskarżonej decyzji z 27 września 2022r. nie zaliczył odwołującej żadnego okresu takiej pracy. Organ rentowy nie zaliczył odwołującej do stażu pracy w szczególnych warunkach żadnego okresu zatrudnienia, w tym okresu pracy w Szpitalu Miejskim Nr (...) w G. od 1 września 1982r. do 31 grudnia 2008r. na stanowiskach technika i starszego technika elektroradiologii w Pracowni (...), ze względu na rozbieżności pomiędzy nazwą stanowiska wskazaną w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a stanowiskiem wskazanym w wykazie takich prac.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał jednak, że odwołująca posiada wymagany 15 – letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że odwołująca pracując od 1 września 1982r. do 31 grudnia 2008r. na stanowiskach technika i starszego technika elektroradiologii w Pracowni (...) z wyłączeniem okresu pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy od 1 lutego 1987r. do 31 października 1994r. i od 1 lutego 1995r. do 31 grudnia 1996r., w rzeczywistości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę technika rtg.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków i odwołującej odnośnie charakteru wykonywanej pracy, które to osoby precyzyjnie i przekonująco opisały przebieg wykonywanych przez odwołującą czynności. W spornych okresach odwołująca wykonywała typowe prace technika rtg, w szczególności odpowiadała za wykonywanie zdjęć rtg, tomografii, prześwietleń ciągłych na skopii.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, nie zachodzą wątpliwości, iż odwołująca, pracując od 1 września 1982r. do 31 grudnia 2008r. jako technik i starszy technik elektroradiologii w Pracowni (...), z wyłączeniem okresu pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy od 1 lutego 1987r. do 31 października 1994r. i od 1 lutego 1995r. do 31 grudnia 1996r., wykonywała pracę w szczególnych warunkach wymienioną w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 4 (prace narażające na działanie promieniowania jonizującego oraz prace narażające na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia) stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Wobec faktu, że odwołująca spełniła także pozostałe przesłanki uprawniające ją do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał odwołującej prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Małgorzata Sasiadek